

دوره هفتم - سال سوم
تاریخ چاپ: ۱۳۸۵/۱۲/۱

شماره چاپ: ۱۶۷۰
شماره ثبت: ۶۵۴

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«لایحه اصلاح قانون دریافت جرائم نقدی از
کارفرمایان کارگاههای مشمول قانون تأمین اجتماعی
که ظرف مهلت مقرر نسبت به ارسال صورت مزد و
حقوق بیمه شدگان و حق بیمه مربوط اقدام نمی نمایند
- مصوب ۱۳۷۳ - با اصلاحات بعدی»

دفا تر: مطالعات اجتماعی
مطالعات اقتصادی

کد موضوعی: ۲۰۰
شماره مسلسل: ۸۳۳۹
اردیبهشت ماه ۱۳۸۶

به نام خدا

فهرست مطالب

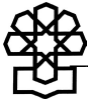
- ۱..... طرح مسأله
- ۲..... سوابق قانونی
- ۶..... اهداف لایحه
- ۷..... مخاطبان و ذی‌نفعان لایحه
- ۹..... مطابقت با سیاست‌های کلی نظام، قانون اساسی و قانون برنامه چهارم
- ۱۰..... تعارض با قوانین دیگر
- ۱۱..... نقاط ضعف و قوت لایحه
- ۱۲..... جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
- ۱۴..... پیشنهادات کلی
- ۱۵..... مقایسه لایحه پیشنهادی با قانون دریافت جرائم نقدی ... مصوب ۱۳۷۳

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه اصلاح قانون دریافت جرائم نقدی از کارفرمایان کارگاههای مشمول قانون تأمین اجتماعی که ظرف مهلت مقرر نسبت به ارسال صورت مزد و حقوق بیمه‌شدگان و حق بیمه مربوط اقدام نمی‌نمایند - مصوب ۱۳۷۳ - با اصلاحات بعدی»

طرح مسأله

مطابق قانون تأمین اجتماعی، کارفرمایان مشمول قانون تأمین اجتماعی مکلفند حق بیمه و همچنین صورت مزد و حقوق ماهیانه افراد شاغل را حداکثر تا پایان ماه بعد به واحدهای اجرائی سازمان در حوزه عمل کارگاه ارائه نمایند (به استثنای کارگاه‌های تولیدی و صنعتی و فنی که دارای پنج نفر کارگر می باشند. این قبیل کارگاه‌ها تا دو ماه مهلت قانونی فرصت دارند که صورت مزد و حقوق و حق بیمه ماهیانه افراد شاغل را به واحدهای اجرائی سازمان ارائه نمایند). در غیر این صورت قانونگذار جرائم و خساراتی را برای این دیرکرد معین نموده است.

سوابق قانونی

۱. سابقه خسارات و جرائم در قوانین بیمه‌های اجتماعی

الف) بیمه‌های اجتماعی کارگران و بیمه‌های اجتماعی

مطابق قوانین «بیمه‌های اجتماعی کارگران» و «قانون بیمه‌های اجتماعی» کارفرمایانی که در موعد مقرر حق بیمه را به سازمان پرداخت نمایند علاوه بر تأدیه وجوه مذکور به پرداخت مبلغی معادل $\frac{1}{1000}$ مبلغ عقب افتاده برای هر روز تأخیر ملزم خواهند بود. همچنین کارفرمایانی که در موعد مقرر صورت اسامی و میزان مزد یا حقوق و مزایای بیمه‌شدگان را به سازمان ارسال نمایند ملزم به پرداخت و جریمه نقدی معادل $\frac{1}{40}$ حق بیمه مقرر در هر ماه خواهند بود.

ب) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴

در قانون تأمین اجتماعی به دلایلی از قبیل در نظر گرفتن تمهیداتی برای وصول بهنگام حق بیمه از کارفرمایان این مبالغ به ترتیب به $\frac{1}{200}$ بابت عدم پرداخت حق بیمه برای هر روز تأخیر و $\frac{1}{11}$ برای عدم پرداخت صورت مزد و حقوق، تقلیل یافت.

- در مرداد ماه ۱۳۷۳ قانون جرائم و خسارات مقرر در قانون تأمین اجتماعی به

شرح ذیل اصلاح گردید:

- میزان جرائم و خسارات در مورد کارفرمایانی که در موعد مقرر نسبت به

ارسال صورت و حقوق بیمه‌شدگان اقدام نمی‌نمایند:

الف) تا مبلغ ۳۰۰,۰۰۰ ریال حق بیمه ماهیانه معادل ۵ درصد حق بیمه همان ماه.

ب) از مبلغ ۳۰۰,۰۰۰ ریال تا مبلغ ۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال حق بیمه ماهیانه معادل ۱۰ درصد حق بیمه همان ماه.

ج) از مبلغ ۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال تا مبلغ ۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال حق بیمه ماهیانه معادل ۱۵ درصد حق بیمه همان ماه.

د) از مبلغ ۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال به بالا معادل ۲۰ درصد حق بیمه همان ماه.

- میزان جرائم و خسارات در مورد کارفرمایانی که در موعد مقرر نسبت به پرداخت حق بیمه و حق بیمه بیکاری اقدام نمی‌نمایند:

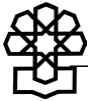
الف) تا مبلغ ۳۰۰,۰۰۰ ریال بدهی ماهیانه معادل ۷ درصد تمام یا کسر بدهی پرداخت نشده همان ماه.

ب) از مبلغ ۳۰۰,۰۰۰ ریال تا مبلغ ۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال بدهی ماهیانه معادل ۱۲ درصد تمام یا کسری بدهی پرداخت نشده همان ماه.

ج) از مبلغ ۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال تا مبلغ ۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال بدهی ماهیانه معادل ۱۷ درصد تمام یا کسری بدهی پرداخت نشده همان ماه.

د) از مبلغ ۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال به بالا بدهی معادل ۲۲ درصد تمام یا کسری بدهی پرداخت نشده همان ماه.

به موجب این قانون جرائم تأخیر یا عدم بهنگام ارسال صورت مزد و حقوق بیمه شدگان ثابت، لکن درخصوص عدم پرداخت تمام یا قسمتی از حق بیمه و حق بیمه بیکاری جریمه نقدی منحصراً برای یک سال می‌باشد و چنانچه کارفرمایان به تکالیف قانونی تعیین شده عمل نمایند جرائم نقدی از ابتدای سال‌های بعد، همه‌ساله معادل جریمه سال اول اضافه خواهد شد.

- در شهریور ماه ۱۳۸۲ جزء ۱-۱-ب بند «۱-ب» به شرح زیر اصلاح گردید که در حال حاضر نیز در جریان اجرا می‌باشد.

«درصدهای مربوط به جرائم مذکور در بندهای «الف» تا «د» درخصوص کارفرمایانی که در مهلت مقرر نسبت به تمام یا قسمتی از حق بیمه یا بیمه بیکاری اقدام نمی‌نمایند به (۲ درصد) تمام یا کسر بدهی پرداخت نشده به ازای هر ماه تأخیر».

۲. سابقه موضوع بخشودگی خسارات و جرائم

الف) قانون بیمه‌ای اجتماعی کارگران - قانون بیمه‌های اجتماعی

قوانین مذکور برای پرداخت حق بیمه هر ماه، شش ماه فرصت به کارفرمایان داده بود. بدین معنا که کارفرما قانوناً می‌توانست حق بیمه فروردین را در پایان شهریور ماه به سازمان پرداخت نماید و در صورتی که در پایان شهریور ماه نسبت به پرداخت حق بیمه اقدام نمی‌نمود، شامل خسارات و جرائم می‌گردید.

ب) قانون تأمین اجتماعی

در تیر ماه ۱۳۵۴ که قانون تأمین اجتماعی به تصویب رسید (از قانون بیمه‌های اجتماعی به قانون تأمین اجتماعی) با توجه به تغییر بسیاری از قوانین و مقررات از جمله افزایش نرخ حق بیمه از ۱۸ درصد حقوق و مزد به ۳۰ درصد حقوق و مزد، به کارفرمایان مهلت داده شد که در صورت ترتیب پرداخت حق بیمه معوقه ظرف مدت یک سال، از پرداخت خسارت تأخیر و جرائم معاف خواهند بود.

[ماده (۹۹) قانون تأمین اجتماعی: کارفرمایانی که ظرف مدت یک سال از تاریخ تصویب این قانون در مورد ترتیب پرداخت بدهی معوقه متعلق به قبل از فروردین ماه

۱۳۵۴ خود با سازمان توافق نمایند از تأدیه خسارت تأخیر و جرائم معاف خواهند بود].
- قانون منع دریافت خسارات و جرائم و بهره مندرج در قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۶۱/۴/۱۳:

به موجب قانون مذکور از تاریخ ۱۳۶۱/۴/۱۳ لغایت ۱۳۷۳/۵/۹ دریافت هر نوع خسارات از قانون تأمین اجتماعی کلاً حذف گردید.

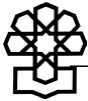
«ماده واحده - دولت مکلف است حداکثر ظرف شش ماه نسبت به تهیه و تقدیم لایحه تأمین اجتماعی به مجلس شورای اسلامی اقدام نماید، تا تصویب قانون جدید از تاریخ اجرای این ماده واحده خسارات تأخیر تأدیه و لیست و بهره تقسیط این بدهی و زیان دیرکرد مندرج در قانون تأمین اجتماعی کلاً حذف می‌گردد»].

- ماده (۱۲) قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور: به موجب این قانون کارفرمایان مشمول قانون تأمین اجتماعی که دارای بدهی معوق تا پایان سال ۱۳۸۰ به سازمان تأمین اجتماعی می‌باشند چنانچه حداکثر ظرف شش ماه از تاریخ اجرای این قانون اصل حق بیمه و بیمه بیکاری قطعی شده را به سازمان یاد شده پرداخت نمایند یا با توافق سازمان بدهی مزبور را در سررسیدهای مربوط پرداخت نمایند از جرائم متعلقه معاف خواهند بود».

جمع‌بندی موضوع بخشودگی جرائم و خسارات

با توجه به مطالب قبلی موضوع بخشودگی جرائم و خسارات از زمان تصویب قانون تأمین اجتماعی طی سه دوره به شرح زیر بوده است:

۱. از تیرماه ۱۳۵۴ لغایت خرداد ماه ۱۳۵۵ به مدت یک سال،

۲. از تاریخ ۱۳۶۱/۴/۱۳ لغایت ۱۳۷۳/۵/۹ به مدت ۱۲ سال،
۳. از تاریخ ۱۳۸۲/۵/۲۶ لغایت ۱۳۸۲/۱۱/۲۵ به مدت شش ماه.

اهداف لایحه

۱. ایجاد فرصتی برای کارفرمایانی که تا پایان اسفند ماه ۱۳۸۴ دارای بدهی حق بیمه و بیمه بیکاری به سازمان تأمین اجتماعی هستند در صورتی که ظرف شش ماه از تاریخ تصویب قانون در مورد ترتیب پرداخت بدهی قطعی شده با سازمان توافق نمایند، از بخشودگی جرائم مربوطه طبق مقررات در نظر گرفته شده برخوردار خواهند شد.

۲. اصلاح قانون جرائم و خسارات.

۳. کمک به ایجاد اشتغال.

۴. برون‌رفت صنایع از بحران اقتصادی موجود.

۵. بازسازی و نوسازی آن‌ها.

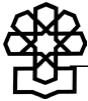
۶. تشویق کارفرمایان به تأدیه معوق سنواتی بابت حق بیمه و بیمه بیکاری، ذکر شده است.

مخاطبان و ذی‌نفعان لایحه

مخاطبان و ذی‌نفعان لایحه را می‌توان به دو گروه تقسیم نمود:

گروه اول - کارفرمایان

کارفرمایانی وجود دارند که به دلایلی از قبیل: عدم پرداخت بهنگام حق بیمه یا صورت مزد و حقوق یا اشتباه در محاسبه حق بیمه یا مغایرت صورت مزد و حقوق ارائه شده توسط کارفرما با گزارشات بازرسی از کارگاه یا حسابرسی از دفاتر قانونی، دارای بدهی معوق به سازمان تأمین اجتماعی می‌باشند که این بدهی به دلایل تأخیر یا عدم پرداخت یا کسری در پرداخت حق بیمه مشمول جرائم و خسارات دیرکرد شده است یا کارفرمایانی که به دلایل اقتصادی قادر به پرداخت حق بیمه قانونی نبوده و در نتیجه مشمول جرائم و خسارات گردیده‌اند یا ... با تصویب قانون یاد شده کارفرمایان می‌توانند با پرداخت اصل حق بیمه یا ترتیب پرداخت آن به اقساط از پرداخت جرائم و خسارات که بعضاً ارقام قابل توجهی می‌باشد، معاف شوند. ضمن این‌که تعدادی از کارگاه‌ها وجود دارند که پرونده‌های مطالباتی آنان صرفاً به دلیل جرائم و خسارات مفتوح بوده که بعضاً نیز در مراحل توقیف اموال یا ... می‌باشند که با تصویب این قانون وضعیت این قبیل پرونده‌ها نیز روشن خواهد شد و ضمن این‌که مطابق قانون فعلی (قانون در حال اجرا) جرائم و خسارات دیرکرد به صورت پلکانی و نسبت به میزان بدهی (برای عدم ارائه یا دیرکرد صورت مزد و حقوق از ۵ درصد تا ۲۰ درصد و همچنین برای عدم پرداخت اصل حق بیمه و کسری آن، از ۷ درصد تا ۲۲ درصد منظور شده است) می‌باشد که در لایحه پیشنهادی این میزان به ترتیب به ۱۰ درصد و ۲ درصد تقلیل یافته است.

گروه دوم - سازمان تأمین اجتماعی

سازمان تأمین اجتماعی با ارائه قانون مذکور چند هدف ذیل را به دنبال دارد:

۱. ایجاد انگیزه برای کارفرمایان در پرداخت بدهی‌های انباشت شده ناشی از عدم پرداخت یا کسری در پرداخت حق بیمه در سنوات مختلف.
۲. کاهش هزینه‌های اداری و پرسنلی: نگهداری پرونده‌های مطالباتی که صرفاً بابت بدهی ناشی از جرائم و خسارات می‌باشد و همچنین نگهداری حساب‌های مربوطه و نقل این حساب‌ها در صورت‌های مالی دارای هزینه قابل توجهی می‌باشد که تصویب قانون یاد شده می‌تواند کمک مؤثری در کاهش این هزینه‌ها باشد.
۳. روان‌سازی امور و شفافیت صورتحساب‌های مالی و ترانزنامه سازمان. در صورت تصویب قانون یاد شده سازمان مکلف است وضعیت بدهی کارگاه‌های تحت پوشش را حداقل تا پایان سال ۱۳۸۴ به‌طور قطعی مشخص و معلوم نماید.
۴. همدل بودن با کارفرمایانی که به دلایل رکود اقتصادی و شرایط بحرانی یا ... قادر به انجام تعهدات خود نشده‌اند.
۵. علاوه بر موارد فوق سازمان تأمین اجتماعی در نظر دارد قوانینی را که در ارتباط با جرائم و خسارات در طی سال‌های مختلف و به‌طور متفرق به تصویب رسیده است نیز در یک قالب ارائه تا هم از نظر اجرا و هم افرادی که با سازمان مذکور در ارتباط می‌باشند، بتوانند با سهولت بیشتری با قوانین و مقررات سازمان آشنا و در نتیجه امکان همکاری متقابل فراهم شود.

مطابقت با سیاست‌های کلی نظام، قانون اساسی، قانون برنامه چهارم

در سیاست‌های کلی نظام (قانون چشم‌انداز ۲۰ ساله جمهوری اسلامی ایران) یا اصول قانون اساسی و همچنین قانون برنامه، ماده قانونی یا اصولی که حاکی از چگونگی پرداخت حق بیمه یا تعامل کارفرمایان با سازمان تأمین اجتماعی باشد، نشده است. لکن به این نکته باید توجه شود که:

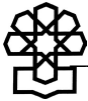
۱. منابع درآمدی سازمان مجموعه‌ای از درآمدهاست که خسارات و جرائم از جمله آن می‌باشد.

۲. خسارات و جرائم مذکور در قانون تأمین اجتماعی به منزله تنبیه یا تشویق نیست بلکه بخشی از جبران عدم انجام تکالیف و وظیفه قانونی است که کارفرما بهنگام نسبت به آن اقدام ننموده است. بنابراین تخفیف یا بخشش این قسمت از درآمدها نوعی تشویق افراد در عدم انجام وظایف و تکالیف قانونی است.

۳. خسارات و جرائم یکی از اقلام تشکیل دهنده منابع درآمدی در محاسبه نرخ حق بیمه است که در مقابل آن تعهدات سازمان شکل گرفته است. بنابراین تدوین این‌گونه قوانین باید با دقت و حوصله و مطالعه کافی انجام گیرد.

ضمن این‌که موضوع بخشودگی خسارات و جرائم تاکنون طی سه دوره در سازمان انجام شده است که لازم است نتیجه این ادوار به ویژه سال‌های ۱۳۶۱-۱۳۷۳ که کارفرمایان از پرداخت هرگونه خسارات و جرائم معاف بوده‌اند به‌طور مستدل و مستند از سوی سازمان یاد شده گزارش شود.

۴. نمی‌توان کارفرمایانی را که در موعد مقرر وظایف محوله را انجام نداده‌اند

متخلف قلمداد نمود ولی به هر صورت امتیازی است که به این قبیل کارفرمایان داده می‌شود. در این صورت آیا برای کارفرمایانی که بهنگام وظایف قانونی را انجام داده‌اند نیز امتیازی در نظر گرفته شده است؟

۵. لازم است آثار اجتماعی مثبت و منفی قوانین تشویقی، تنبیهی، ترغیبی و ... ابتدا از سوی دستگاه مجری مورد بررسی و سپس اقدام به اخذ مجوزهای قانونی نمود.

تعارض با قوانین دیگر

به نظر می‌رسد لایحه مذکور مغایر با بند «ج» ماده (۷) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی می‌باشد.

بند «ج» ماده (۷): «اجرای تصمیمات و احکام دولت در جهت کاهش منابع یا افزایش مصارف و تعهدات صندوق‌ها و مؤسسات بیمه‌ای منوط به تأمین منابع مالی معادل آن خواهد بود. لغو مفاد این بند مشروط به تصریح نام و ذکر موضوع در سایر قوانین خواهد بود».

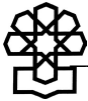
نظر به این‌که لایحه مذکور در جهت کاهش بخشی از درآمدهای سازمان یاد شده می‌باشد و منبع دیگری نیز در جایگزینی آن در نظر گرفته نشده است بنابراین چگونگی اجرا نیاز به تأمل دارد.

نقاط ضعف و قوت لایحه**الف) نقاط قوت**

۱. کارفرمایانی وجود دارند که پرونده مطالباتی آنان صرفاً به دلیل عدم پرداخت خسارات و جرائم در جریان می‌باشد.
۲. کارفرمایانی وجود دارند که بخش اعظم بدهی آنان ناشی از خسارات و جرائم می‌باشد.
۳. کارفرمایانی وجود دارند که با احتساب جرائم و خسارات بدهی آنان ارقام قابل توجهی می‌باشد.
۴. کارفرمایانی وجود دارند که به دلیل شرایط اقتصادی در طی سال‌های گذشته قادر به پرداخت حق بیمه نبوده و در نتیجه متحمل جرائم و خسارات سنگینی شده‌اند.
۵. ماده (۲) لایحه در این ارتباط تنظیم گردیده که کارفرمایان قادر باشند در مهلت مقرر نسبت به روشن نمودن وضعیت پرونده‌های مطالباتی خود اقدام نمایند.
۶. از سوی دیگر سازمان تأمین اجتماعی امیدوار است که با توجه به لایحه مذکور بتواند ضمن تعیین تکلیف بسیاری از پرونده‌های مذکور ایجاد انگیزه در پرداخت مطالبات گذشته خود از کارفرمایان را بنماید.

۷. از دیگر اهداف لایحه ضمن تقلیل جرائم و خسارات روان‌سازی امور است.

در قانون سال ۱۳۷۳ (قانون مجری) خسارات و جرائم دیرکرد ارائه صورت اساسی حقوق و مزد به صورت پلکانی از ۵ درصد (با توجه به مبلغ مندرج در صورت اساسی مزد و حقوق) تا ۲۰ درصد در نوسان می‌باشد که در لایحه ارائه شده کلاً این

رقم به ۱۰ درصد تقلیل یافته است.

- در لایحه پیشنهادی امتیازات دیگری نیز از جمله برای کارفرمایانی که قبل از مرحله صدور اجرائیه نسبت به پرداخت بدهی خود اقدام نمایند پیش‌بینی شده است که از ۴۰ درصد جرائم معاف شوند (در قانون سال ۱۳۷۳ این رقم ۳۰ درصد می‌باشد).

ب) نقاط ضعف

بزرگ‌ترین نقطه ضعف لایحه مذکور و لوایحی نظیر آن ترویج فرهنگ در عدم ایفای تعهدات اجتماعی هست. جرائم و خسارات بخش قابل توجهی از درآمدهای سازمان است که در مقابل آن تعهدات وجود دارد به‌عنوان مثال مبلغ حق بیمه سال ۱۳۸۲ که در سال ۱۳۸۶ پرداخت شود حداقل معادل نرخ رسمی تورم کاهش قدرت خرید دارد. بنابراین سازمان تأمین اجتماعی که در سال ۱۳۸۶ تعهدات آن به ارزش سال مربوطه می‌باشد، این تفاوت را از چه منبعی می‌تواند تأمین نماید؟

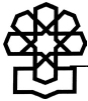
جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

۱. روان‌سازی امور، ترغیب و تشویق افراد و اشخاص در ایفای تعهدات اجتماعی از وظایف اصلی دولت‌ها و سازمان‌ها و ارگان‌های مجری است.
۲. جرائم و خسارات مقرر در قوانین بیمه‌های اجتماعی را نباید به منزله برداشت لغوی آن (تنبیه) تلقی نمود. با توجه به این‌که عدم پرداخت حق بیمه رافع مسئولیت سازمان‌های بیمه‌های اجتماعی در مقابل انجام تعهدات قانونی برای مشمولین نمی‌باشد و از سوی دیگر نرخ سوددهی ناشی از سرمایه‌گذاری‌های این سازمان‌ها

ارقام قابل توجهی را در پرداخت‌های تعهدات قانونی دارد. بنابراین جریمه ناشی از عدم پرداخت حق بیمه، نوعی سود سرمایه‌گذاری است و نه تنبیه و تشویق افراد در پرداخت یا عدم پرداخت بهنگام آن در شرایطی که امکان سرمایه‌گذاری (در درآمدهای مازاد) برای سازمان‌های بیمه‌های اجتماعی میسر نباشد. سازمان‌های بیمه‌ای ترجیحاً ترغیب در عدم پرداخت حق بیمه بهنگام برای کارفرمایان را دارند. احتمالاً سازمان تأمین اجتماعی در بررسی‌های اقتصادی خود به این نتیجه رسیده است که با انتخاب مکانیسم بخشودگی خسارات و جرائم و ترغیب کارفرمایان در پرداخت بدهی‌های معوقه، با افزایش نقدینگی و سرمایه‌گذاری آن، می‌تواند منافع بیشتری را حاصل نماید؟

۳. نرخ حق بیمه سهم کارفرمایان در قانون تأمین اجتماعی معادل ۲۰ درصد حقوق و مزایای ماهانه می‌باشد. با توجه به گزارشات سازمان تأمین اجتماعی و همچنین وزارت کار و امور اجتماعی، به‌طور متوسط حدود ۱۰ درصد قیمت تمام شده کالا و خدمات را حقوق و دستمزد تشکیل می‌دهد. بدین معنا که حدود ۲ درصد قیمت تمام شده کالا و خدمات از بابت حق بیمه سهم کارفرمایی است. بنابراین این فرهنگ برای جامعه کارفرمایی باید تبیین شود که ۲ درصد از کل هزینه رقم قابل توجهی نمی‌باشد که تعللی در عدم پرداخت آن صورت گیرد (ضمن این‌که در حال حاضر کارفرمایان از تخفیف‌های ویژه‌ای در سهم کارفرمایی بابت نرخ حق بیمه از قبیل تقبل سهم کارفرمایی دولت در کارگاه‌های تولیدی به میزان ۵ نفر، تقبل سهم کارفرمایی دولت در اشتغال جدید طی برنامه سوم و چهارم توسعه، تقبل کل حق بیمه بابت حق بیمه جانبازان شاغل توسط دولت و ... برخوردار می‌باشند). در ایجاد این فرهنگ ابتدا سازمان تأمین اجتماعی می‌باید در گردش کاری (انجام تعهدات) و نحوه تعامل با

کارفرمایان تجدید نظر اساسی بنماید. سازمان تأمین اجتماعی باید توجه داشته باشد که مشکل این سازمان صرفاً عدم پرداخت بهنگام برخی از کارفرمایان نیست بلکه مشکل اصلی آن در گریز از پرداخت حق بیمه، عدم اعلام دستمزد واقعی و ... می‌باشد که به هر صورت این سازمان باید با توجه به تجارب حاصله و تجارب جهانی راهکار مناسبی را انتخاب نماید.

علی‌رغم مباحث اصولی و اساسی فوق، لایحه مذکور را می‌توان در جهت روان‌سازی امور (حذف قانون جرائم و خسارات به‌صورت پلکانی و با توجه به میزان بدهی و جایگزینی آن با یک رقم ثابت ۱۰ درصد برای تأخیر یا عدم ارسال صورت حقوق و دستمزد و دو درصد در عدم پرداخت یا کسری در پرداخت حق بیمه)، تعیین تکلیف پرونده‌های مطالباتی، روشن نمودن وضعیت بدهی هر کارگاه تا پایان مهلت مقرر در لایحه (پایان سال ۱۳۸۴)، مساعدت به کارفرمایان ذی‌نفع و ... قدمی مثبت و مؤثر هم از دیدگاه کارفرمایان و هم از دیدگاه سازمان یاد شده تلقی نمود.

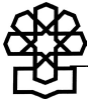
پیشنهادهای کلی

۱. حذف تبصره «۲» ماده (۱) لایحه پیشنهادی: این تبصره عیناً در ماده (۱۱) قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی و ... مصوب ۱۳۸۲/۶/۱۰ مجلس شورای اسلامی اصلاح گردیده و در حال حاضر مورد عمل بوده و نیازی به تکرار آن نیست.
۲. در ماده (۲)، لایحه تا پایان اسفند ۱۳۸۵ اصلاح شود.

مقایسه لایحه پیشنهادی با قانون دریافت جرائم نقدی ... مصوب ۱۳۷۳

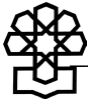
ملاحظات	لایحه پیشنهادی	قانون مصوب سال ۱۳۷۳
عیناً در قانون ابقا و کماکان لازم الاجرا می‌باشد	—	ماده (۱) - کارفرمایان کلیه کارگاه‌های مشمول قانون تأمین اجتماعی مصوب تیر ماه سال ۱۳۵۴ مکلفند صورت مزد و حقوق کلیه بیمه‌شدگان و حق بیمه و بیمه بیکاری مربوط به هر ماه را حداکثر تا پایان آخرین روز ماه بعد به سازمان تأمین اجتماعی ارسال و پرداخت نمایند
—	تبصره «۱» - کارفرمایانی که از تنظیم و ارسال صورت مزد و حقوق بیمه‌شدگان به ترتیب مذکور در این قانون و آیین‌نامه موضوع ماده (۳۹) قانون تأمین اجتماعی خودداری کنند یا همچنین کارفرمایانی که در موعد مقرر در این قانون، صورت مزد یا حقوق بیمه‌شدگان را به سازمان تأمین اجتماعی ارسال ندارند یا ترتیبی که با موافقت قبلی سازمان مزبور معین می‌شود در مورد ارسال صورت مزد یا حقوق عمل نکنند، ملزم به پرداخت جریمه نقدی به میزان ده درصد (۱۰٪) مبلغ حق بیمه همان ماه می‌باشند	تبصره «۱» - کارفرمایانی که از تنظیم و ارسال صورت مزد و حقوق بیمه‌شدگان به ترتیب مذکور در این قانون و آیین‌نامه موضوع ماده (۳۹) قانون تأمین اجتماعی خودداری کنند یا همچنین کارفرمایانی که در موعد مقرر در این قانون، صورت مزد یا حقوق بیمه‌شدگان را به سازمان تأمین اجتماعی ارسال ندارند یا ترتیبی که با موافقت قبلی سازمان مزبور معین می‌شود در مورد ارسال صورت مزد یا حقوق عمل نکنند ملزم به پرداخت جریمه نقدی مقطوع به ترتیب زیر خواهند بود: الف) تا مبلغ ۳۰۰,۰۰۰ ریال حق بیمه ماهیانه معادل ۵ درصد حق بیمه همان ماه ب) از مبلغ ۳۰۰,۰۰۰ ریال تا مبلغ ۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال حق بیمه ماهانه معادل ۱۰ درصد حق بیمه همان ماه

ملاحظات	لایحه پیشنهادی	قانون مصوب سال ۱۳۷۳
—	تبصره «۲» - کارفرمایانی که در موعد مقرر در این قانون تمام یا قسمتی از حق بیمه و بیمه بیکاری مربوط به هر ماه را پرداخت ننمایند، علاوه بر تأدیه اصل حق بیمه و بیمه بیکاری ملزم به پرداخت جریمه نقدی به میزان دو درصد (۲٪) تمام یا کسر بدهی قطعی پرداخت نشده به ازای هر ماه تأخیر می‌باشند	تبصره «۲» - کارفرمایانی که در موعد مقرر در این قانون تمام یا قسمتی از حق بیمه و بیمه بیکاری مربوط به هر ماه را پرداخت ننمایند علاوه بر تأدیه اصل حق بیمه و بیمه بیکاری ملزم به پرداخت جریمه نقدی مقطوع به ترتیب زیر خواهند بود: الف) تا مبلغ ۳۰۰,۰۰۰ ریال بدهی ماهانه معادل ۷ درصد تمام یا کسر بدهی پرداخت نشده همان ماه ب) از مبلغ ۳۰۰,۰۰۰ ریال تا مبلغ ۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال بدهی ماهانه معادل ۱۲ درصد تمام یا کسری بدهی پرداخت نشده همان ماه ج) از مبلغ ۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال تا مبلغ ۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال بدهی ماهانه معادل ۱۷ درصد تمام یا کسری بدهی پرداخت نشده همان ماه د) از مبلغ ۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال با بالا بدهی ماهانه معادل ۲۲ درصد تمام یا کسری بدهی پرداخت نشده همان ماه

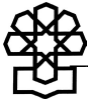
ملاحظات	لایحه پیشنهادی	قانون مصوب سال ۱۳۷۳
	این تبصره حذف گردیده است	تبصره «۳» - جریمه نقدی موضوع تبصره «۲» این ماده منحصراً برای یک سال می‌باشد و چنان‌چه کارفرمایان به تکالیف قانونی تعیین شده در این قانون عمل نمایند جرائم نقدی از ابتدای سال‌های بعد، همه ساله معادل جریمه سال اول اضافه خواهد شد
	ماده (۲) - کارفرمایانی که تا اسفند ۱۳۸۴ دارای بدهی حق بیمه و بیمه بیکاری به سازمان تأمین اجتماعی می‌باشند در صورتی که ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون در مورد ترتیب پرداخت بدهی قطعی شده با سازمان یاد شده توافق نمایند، از بخشودگی جرائم مربوط به شرح زیر برخوردار خواهند بود: ۱. در صورت پرداخت بدهی‌های معوقه ظرف یک سال از تاریخ توافق با سازمان، از بخشودگی معادل صددرصد (۱۰۰٪) جرائم مربوط برخوردار خواهند شد ۲. در صورت پرداخت بدهی‌های معوقه ظرف هجده (۱۸) ماه از تاریخ توافق با سازمان، از بخشودگی معادل هشتاد و پنج درصد (۸۵٪) جرائم مربوط برخوردار خواهند شد ۳. در صورت پرداخت بدهی‌های	ماده (۲) - کارفرمایانی که قبل از تاریخ تصویب این قانون دارای بدهی حق بیمه به سازمان تأمین اجتماعی می‌باشند در صورتی که ظرف یک سال از تاریخ تصویب این قانون در مورد ترتیب پرداخت بدهی قطعی با سازمان مزبور توافق نمایند از پرداخت جرائم موضوع این قانون معاف و در غیر این‌صورت مشمول پرداخت جرائم نقدی به شرح تبصره‌های «۲» و «۳» ماده (۱) از تاریخ قطعیت بدهی، خواهند بود

ملاحظات	لایحه پیشنهادی	قانون مصوب سال ۱۳۷۳
	معوقه ظرف مدت بیست و چهار (۲۴) ماه از تاریخ توافق با سازمان، از بخشودگی معادل هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) جرائم مربوط برخوردار خواهند شد ۴. در صورت پرداخت بدهی‌های معوقه ظرف مدت سی (۳۰) ماه از تاریخ توافق با سازمان، از بخشودگی معادل پنجاه درصد (۶۰٪) جرائم مربوط برخوردار خواهند شد ۵. در صورت پرداخت بدهی‌های معوقه حداکثر ظرف مدت سی و شش (۳۶) ماه از تاریخ توافق با سازمان، از بخشودگی معادل پنجاه درصد (۵۰٪) جرائم مربوط برخوردار خواهند شد	قانون مصوب سال ۱۳۷۳
	تبصره «۱» - در خصوص بدهی‌هایی که به استناد تبصره «۴» ماده واحده قانون معافیت از پرداخت سهم بیمه کارفرمایانی که حداکثر پنج نفر کارگر دارند مصوب ۱۳۶۱ و با تصویب هیأت مدیره سازمان به بیش از ۳۶ قسط تقسیم می‌گردند، کلیه اقساطی که در دوره سه ساله اولیه تقسیم قرار می‌گیرند به شرح بند «۵» ماده (۲) مشمول بخشودگی جرائم بوده و نسبت به باقی‌مانده اقساط، نحوه	تبصره - در مورد بدهی‌های قطعی نشده، مهلت مقرر در این ماده از تاریخ قطعیت بدهی خواهد بود

ملاحظات	لایحه پیشنهادی	قانون مصوب سال ۱۳۷۳
		بخشودگی جرائم طبق ضوابطی خواهد بود که به تصویب هیأت مدیره سازمان تأمین اجتماعی خواهد رسید تبصره «۲» - در صورت تقسیط بدهی چنانچه کارفرما هر یک از اقساط مقرر را تا سررسید قسط بعدی پرداخت نکند، بدهی تبدیل به حال شده و جرائم نسبت به مانده بدهی از تاریخ تبدیل به حال طبق تبصره «۲» ماده (۱) این قانون دریافت خواهد شد. بدیهی است جرائم مطالبه شده قبلی نیز به نسبت مانده قابل وصول می باشد
		ماده (۳) - کارفرمایی که قبل از صدور اجرائیه اقدام به پرداخت کامل بدهی خود نمایند از ۳۰ درصد جرائم مربوط، معاف خواهند بود
		ماده (۳) - کارفرمایی که قبل از صدور اجرائیه اقدام به پرداخت کامل بدهی خود نمایند از ۴۰٪ جرائم مربوط معاف خواهند بود و در خصوص کارگاه‌های دارای بحران مالی میزان معافیت طبق تصویب هیأت مدیره سازمان تأمین اجتماعی تا شصت درصد (۶۰٪) قابل افزایش خواهد بود
		تبصره - در صورت تقسیط بدهی چنانچه کارفرما هر یک از اقساط مقرر را رأس موعد پرداخت نکند بقیه اقساط تبدیل به حال شده و جرائم نسبت به کل حق بیمه قبل از تقسیط با رعایت تبصره «۳» ماده (۱) این قانون به طور کامل دریافت خواهد شد

ملاحظات	لایحه پیشنهادی	قانون مصوب سال ۱۳۷۳
عیناً در قانون ابقا و لازم الاجرا می باشد	—	ماده (۴) - قانون جایگزینی تبصره «۳» الحاقی به قانون منع دریافت خسارات و جرائم بهره مندرج در قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۶۶/۶/۲۹ از تاریخ اجرای این قانون لغو و اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی در خصوص خسارات و جرائم تابع این قانون می باشند
	این ماده حذف گردیده است	ماده (۵) - کلیه جرائم وصولی موضوع این قانون به حساب خزانه داری کل واریز می گردد دولت مکلف است همه ساله معادل مبلغ جرائم واریز شده را در قانون بودجه منظور و به منظور تعمیم بیمه‌های اجتماعی در اختیار سازمان تأمین اجتماعی قرار دهد. صد درصد اعتبار تخصیص یافته تلقی می گردد
عیناً در قانون ابقا و لازم الاجرا می باشد	—	ماده (۶) - جرائم موضوع این قانون طبق ماده (۵۰) قانون تأمین اجتماعی از طریق صدور اجرائیه وصول خواهد شد
	ماده (۷) - طرح‌های بازسازی مناطق جنگزده و محل‌هایی که در اثر بمباران دشمن یا تخریب ضدانقلاب بازسازی شده، حداکثر به مدت ۳ سال از جرائم موضوع این قانون معاف خواهند بود	ماده (۷) - جرائم کلیه بدهی‌های گذشته کارفرمایان از تاریخ تصویب این قانون مطابق تبصره «۲» ماده (۱) همین قانون محاسبه و اخذ خواهد گردید

شماره مسلسل: ۸۳۳۹

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: اظهار نظر کارشناسی درباره: «لایحه اصلاح قانون دریافت جرائم نقدی از کارفرمایان کارگاههای مشمول قانون تأمین اجتماعی که ظرف مهلت مقرر نسبت به ارسال صورت مزد و حقوق بیمه شدگان و حق بیمه مربوط اقدام نمی نمایند - مصوب ۱۳۷۳ - با اصلاحات بعدی»

Report Title:

نام دفتر: مطالعات اجتماعی (گروه اجتماعی)، مطالعات اقتصادی

تهیه و تدوین: ایروان مسعود اصل

ناظر علمی: علی اخوان بهبهانی

متقاضی: کمیسیون اجتماعی

ویراستار: ———

واژه‌های کلیدی و معادل انگلیسی آن‌ها: ———

منابع و مأخذ تهیه گزارش:

۱. قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران

۲. قوانین و مقررات تامین اجتماعی

تاریخ انتشار: ۱۳۸۶/۲/۲۴